

Հաստատված է
Ոստիկանության տակտիկական
պատրաստականության ամբիոն « »-ի
նիստում (արձ. թիվ)
ամբիոնի պետ՝

.....
(ստորագրություն)
.....
(ամիս ամսաթիվ)

**ՀՀ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՀԱՄԱԼԻՐ
ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ**

(Ակադեմիայի հեռակա ուսուցման)

ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ		Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ		
ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ		Իրավագիտություն
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ		Իրավագիտություն
ԱՄԲԻՈՆ		Ոստիկանության տակտիկական պատրաստականության ամբիոն hamazorayin@gmail.com
ՀԵՂԻՆԱԿ/ՆԵՐ		Վ. Սարգսյան հեռ. 098 28 24 78 E-mail: vahagsardaryan80@gmail.com
ՈՒՍ.ՏԱՐԻ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ		4-րդ կուրս, 1-ին, 2-րդ կիսամյակ
ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆ		բակալավր

ԿՐԵԴԻՏՆԵՐ		3 (երեք)
ԴԱՍԱԺԱՄԵՐԻ ԲԱՇԽՈՒՄ ԵՎ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ՀԵՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՁԵՎԵՐԸ		«Քաղաքացիական պաշտպանության և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր» դասընթացի ընդհանուր ծավալը կազմում է 90 ժամ, որից 6 դասախոսություն, 2 սեմինար, 2 գործնական, 80 ինքնուրույն աշխատանք: Ինքնուրույն աշխատանքի համար նախատեսված ժամերին սովորողը կատարում է գրականության ընթերցում և մշակում, վերլուծական աշխատանք, դասախոսի հանձնարարությամբ

		կարող է գրել ռեֆերատներ, պատրաստվում է հաջորդ դասին: Լսարանային դասերը կայանում են շաբաթը մեկ անգամ՝ 80 րոպե տևողությամբ: Դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի վերջում եզրափակիչ ստուգմամբ:
ՄՈՒՏՔԱՅԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐ		Դասընթացը կառուցվում է «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքի, « Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին » ՀՀ օրենքի իմացության վրա:
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ		«Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր» դասընթացի շրջանակներում ուսումնասիրում ենք ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները, աղետների ռիսկերի նվազեցման և հասարակական անվտանգության ապահովման պետական կառավարման և տեղական ինքնակազմավարման մարմինների գործառույթները, ինչպես նաև այս համատեքստում ՀՀ ոստիկանության առանձնահատուկ դերակատարությունը:
ՆՊԱՏԱԿ		Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին հաղորդել գիտելիքներ և ձևավորել կարողություններ՝ 1.ՀՀ տարածքում հնարավոր բոլոր արտակարգ իրավիճակների , 2.Ժամանակակից զանգվածային ոչնչացման միջոցների, 3.Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության և ոստիկանության անհատական և կոլեկտիվ պաշտպանության միջոցների, 4.Արտակարգ իրավիճակների տարածքում ստեղծված իրադրության գնահատման, 5.Արտակարգ իրավիճակներում և պատերազմների ժամանակ ՀՀ ոստիկանության խնդիրների և գործողությունների վերաբերյալ:
ԽՆԴԻՐ/ՆԵՐ		Դասընթացի խնդիրներն են՝ . Ներկայացնել քաղաքացիական պաշտպանության համակարգը և խնդիրները . ներկայացնել սովորողներին պետական համակարգի ռազմավարությունը աղետների ռիսկերի նվազեցման գործընթացում . ուսումնասիրել ժամանակակից հարձակողական միջոցներից պաշտպանության ձևերն ու միջոցները . վեր հանել բնակչության պաշտպանության ոլորտում առաջ եկած խնդիրները .ուսումնասիրել արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության սկզբունքները:
ԿՐԹԱԿԱՆ ԵԼՔԱՅԻՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ		

1. Կարողանա՝	ա) Սահմանել ՀՀ –ին սպառնացող բնական , տեխնածին, էկոլոգիական, զանգվածային հիվանդացումների և գյուղատնտեսական վնասատուների հետ կապված արտակարգ իրավիճակների (աղետների) հասկացությունները: բ) ներկայացնել պետական միասնական համակարգի կառուցվածքը և գործառույթները արտակարգ իրավիճակների ժամանակ բնակչության պաշտպանության ոլորտում, գ) նկարագրել ՀՀ ոստիկանության ստորաբաժանումներում ներկայումս կիրառվող շնչուղիների, մաշկի և անհատական պաշտպանության բժշկական միջոցների, ինչպես նաև դոզաչափական սարքերի և քիմիական հետախուզական սարքերի ընդհանուր բնութագրերը, դ) ներկայացնել ՀՀ ոստիկանության իրավունքներն ու պարտականությունները, խնդիրներն ու գործողությունները արտականգ իրավիճակների պայմաններում: ե) տիրապետել աղետների դեպքում ոստիկանության կողմից իրականացվող գործողություններին , մարդկանց փրկելու առաջին բժշկական օգնություն ցուցաբերելու, տարահանման միջոցառումներին աջակցելու և կարանտինային միջոցառումների իրականացման կարգին , զ) իրականացնել անհատական պաշտպանության միջոցների, ինչպես նաև դրանց չափսերի ճիշտ ընտրություն, ելնելով տեղանքի վարակվածության աստիճանից և թունավոր նյութերի տեսակից, է) աղետի պահին գտնվելով որոշակի տեղանքում, շենքում, շինության տարածքում անմիջապես կոահել դրա տեսակը, հնարավոր հետևանքները և դրան համապատասխան իրականացնել ճիշտ գործողություններ:
----------------------------	--

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
Հիմնական	1.«Ոստիկանության մասին» ՀՀ օրենք 16.04.2001թ, 2.«Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք 05.03.2002թ 3.«Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք 02.12.1998թ, 4.«Սեյսմիկ պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք. 5.«Պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենք 27.11.2013թ 6.«Ռազմական դրության իրավական ռեժիմի մասին» ՀՀ օրենք 05.12.2006թ:
Լրացուցիչ	1.ՀՀ նախագահի կարգադրությունը ՀՀ քաղաքացիական պաշտպանության հայեցակարգը հաստատելու մասին 12.27.2011թ,

	2.«Քաղաքացիական պաշտպանության պլանների մշակման կարգը սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության 22.04.2004թ թիվ 633-ն որոշում, 3.«Վտանգավոր տարածքից բնակչության տարահանման կարգը հաստատելու մասին » ՀՀ կառավարության որոշում 18.08.2011թ թիվ1180-ն , 4.«ՀՀ տարածքում արտակարգ իրավիճակների առաջացման մասին բնակչության ազդարարման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 03.11.2005թ թիվ 1925-ն որոշում, 5.«Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության և քաղաքացիական պաշտպանության ոլորտներում ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու կազմակերպությունների պատրաստման և տվյալ ոլորտների հիմնահարցերով բնակչության ուսուցման կարգն ու ծրագիրը սահմանելու մասին»ՀՀ կառավարության 22.01.2015թ թիվ 46-ն որոշում, 6 ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 10-ի «Ուժեղ երկրաշարժի դեպքում ՀՀ բնակչության պաշտպանության կազմակերպման պլանը հաստատելու մասին» N 919-Ն որոշում, 7) ՀՀ կառավարության 2010 թվականի հունիսի 24-ի «Տարահանված բնակչության տեղաբաշխման տեղամասերում կենսաապահովման կարգը հաստատելու մասին» N 824-Ն որոշում. 8) ՀՀ կառավարության 2004 թվականի հոկտեմբերի 29-ի «Կառավարման մարմինների և բնակչության իրազեկման կարգը սահմանելու մասին» N 1494-Ն որոշում. 9) ՀՀ կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 28-ի « Բնակչության պատսպարման կարգը հաստատելու մասին» N 592 որոշում.

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԲԱՂԱԴԻՐԻՉՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ	Ստուգարք (ստուգված, չստուգված)	
	Գնահատման արդյունարար միավոր	Գնահատականը տառանշումով
Գնահատման սանդղակ	18-20	Գերազանց
	13-17	Լավ
	8-12	Բավարար
	0-7	Անբավարար
	0	Չներկայացած
	Ստուգարքային գնահատում	Ստուգված / Չստուգված

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ / ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐ	Սովորողը դասընթացից կարող է հանդես բերել մինչև 100% (ստուգված) առաջադիմություն: Սովորողների գիտելիքները, ունակությունները և հմտությունները գնահատվում են «Գերազանց», «Լավ», «Բավարար» և «Անբավարար» կամ «Ստուգված» կամ «Չստուգված»: Սովորողների գիտելիքները գնահատվում են հետևյալ չափանիշներով՝ ա) «Գերազանց», եթե սովորողը խոր և հիմնավոր է յուրացրել ամբողջ ծրագրային նյութը, սպառիչ, հաջորդական, գրագետ ու տրամաբանորեն կառուցված է շարադրում այն, նյութը սերտորեն կապում է ոստիկանության ծառայության խնդիրների հետ, չի դժվարանում պատասխանել, երբ ձևափոխվում է առաջադրանքը, ազատորեն լուծում է խնդիրներն ու կատարում գործնական առաջադրանքները, ճիշտ է հիմնավորում ընդունած որոշումները, ընդունակ է ինքնուրույն ընդհանրացնել և շարադրել նյութը՝ սխալներ թույլ չտալով: բ) «Լավ», եթե սովորողը հիմնավոր գիտի ծրագրային նյութը, գրագետ է և ըստ էության շարադրում է այն, հարցին պատասխանելիս թույլ չի տալիս էական անճշտություններ, կարողանում է ճիշտ կիրառել տեսական դրույթները, գործնական առաջադրանքները կատարելիս տիրապետում է անհրաժեշտ ունակությունների ու հմտությունների: գ) «Բավարար», եթե սովորողը յուրացրել է միայն հիմնական նյութը, բայց չգիտի դրա առանձին մանրամասները, թույլ է տալիս անճշտություններ, ոչ ճիշտ ձևակերպումներ, խախտում է ուսումնական նյութի շարադրման հաջորդականությունը և դժվարանում է կատարել գործնական առաջադրանքները: դ) «Անբավարար», եթե սովորողը չգիտի ծրագրային նյութի զգալի մասը, թույլ է տալիս էական սխալներ, չի կարողանում կատարել գործնական առաջադրանքներն ու լուծել խնդիրները:
ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
	Դասապլանի որևէ փոփոխություն նախօրոք կտեղեկացվի ուսանողին:

Ներկայություն Գրավոր աշխատանքներին ներկայացվող պահանջներ Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքներ	Ուսանողի դասերին ներկայությունը բխում է նրա իսկ շահերից, քանի որ ներկայությունը ենթադրում է ունկնդրում, մասնակցություն քննարկումներին, չհասկացված կամ վատ հասկացված խնդիրների պարզաբանում, ինքնուրույն և գործնական աշխատանքների հանձնում: Ուսանողն այս դեպքում հնարավորություն է ունենում լսել ոչ միայն ծրագրային նյութը, այլև մասնակցել քննարկումներին, բանավեճերին, անել ինքնուրույն դատողություններ և հայտնել սեփական տեսակետը:
	Գրավոր աշխատանքների ժամանակ արգելվում է ծածկագրերից օգտվելը: Ծածկագրի հայտնաբերման դեպքում աշխատանքը գնահատվում է զրո միավոր:
	Ինքնուրույն և գործնական աշխատանքները անհրաժեշտ է կատարել առանց կողմնակի միջամտության և հանձնել դրանք նշված ժամանակահատվածում: Ինքնուրույն աշխատանքում արգելվում է գրագողությունը: Այլոց մտքերը օգտագործելու դեպքում ուսանողը պարտավոր է նշել աղբյուրը ըստ ընդունված ակադեմիական ձևաչափի:

ԹԵՄԱՏԻԿ ՏՐՈՎՄԱՆ ՔԱՐՏԵԶ

Թեմա 1 Արտակարգ իրավիճակների դասակարգումը. ՀՀ տարածքում հնարավոր արտակարգ իրավիճակները Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգը (4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)	
Թեմայի հարցերը	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. Բնական բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: 2. Տեխնածին բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: 3. Էկոլոգիական բնույթի արտակարգ իրավիճակներ: 4. Արտակարգ իրավիճակներ կապված հիվանդացումների և գյուղատնտեսական վնասատուների հետ: 5. Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության պետական միասնական համակարգի կառուցվածքը և խնդիրները: 6. Բնակչության պաշտպանության սկզբունքները և ձևերը: 7. Փրկարարական և այլ անհետաձգելի աշխատանքներ. Վարակազերծում և սանիտարական մշակում:	Հարցեր 1,2,3,4, - անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը հրավիրելով խնդրահարույց հարցերի վրա: Հարց1,2- գործնական պարապմունք. Իրականացվում է ֆիլմերի և էլեկտրոնային տարբերակով պատրաստված այլ նյութերի ցուցադրություն: Հարցեր 1-6 –ինքնուրույն աշխատանք. Սովորողներին հանձնարարվում է օգտվելով լրացուցիչ աղբյուրներից մշակել նյութեր՝ ՀՀ-ում և նրա նրա տարածքից դուրս տեղի ունեցած և հնարավոր արտակարգ

	իրավիճակների վերաբերյալ: «Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության մասին» և «Քաղաքացիական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքների ուսումնասիրում:
--	--

Թեմա 2 Ոստիկանության մարմինների խնդիրներն ու գործողությունները արտակարգ իրավիճակների պայմաններում (2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)	
Թեմայի հարցեր	Դասավանդման և գնահատման մեթոդաբանություն
1. ՀՀ ոստիկանության քաղաքացիական պաշտպանության համակարգի կառուցվածքը և արտակարգ իրավիճակներում ոստիկանության վրա դրված խնդիրները: 2. Ոստիկանության մարմինների արտակարգ իրավիճակների և քաղաքացիական պաշտպանության միջոցառումների պլանավորումը. (ոստիկանությունում գործող Աի և ՔՊ պլանի կազմումը): 3. ՀՀ խոշոր աղետների դեպքում քաղաքացիական պաշտպանության և հասարակական կարգի պահպանության գործընթացը կազմակերպելու նպատակով ոստիկանության կողմից իրականացվող միջոցառումները: 4. ՀՀ ոստիկանության իրավունքներն ու պարտականությունները արտակարգ իրադրության պայմաններում: 5. ՀՀ ոստիկանության անձնակազմի անհատական պաշտպանության կազմակերպումը: (պատսպարում, մաշկի և շնչուղիների պաշտպանություն)	Հարցեր 1,2,3 - անցկացվում է դասախոսություն : Հարցեր 1,2,3 - անցկացվում է սեմինար պարապմունք (սեմինարը կարող է անցկացվել խմբային քննարկման միջոցով): Հարց 4,5 – ինքնուրույն աշխատանք: Արտակարգ իրավիճակների պայմաններում ՀՀ ոստիկանության իրավունքների և պարտականությունների ուսանում, որը քննարկվում է սեմինար պարապմունքի ժամանակ: